

Механізми активізації науково-орієнтованого інвестування в реальному секторі економіки.

Для досягнення основних завдань з розвитку наукової діяльності в Україні, поставлених у стратегічних документах, щодо економічного реформування й поліпшення життя суспільства необхідним є впровадження конкретних заходів у нормативно-правовому середовищі та організаційне забезпечення контролю за їх виконанням.

Пропонуються заходи щодо організаційної та фінансової підтримки наукової діяльності, які передбачають більш активне залучення в науковий процес позабюджетних джерел фінансування і полегшення навантаження на бюджет. Такі заходи корелюють із завданнями, поставленими в *Національному плані дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» в частині розвитку вищої освіти». Зокрема, нами передбачається внести пропозиції на виконання таких підпунктів Національного плану дій на 2013 рік:*

– підпункт 34.4. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури розпорядження вищими навчальними закладами коштами за принципом фінансової самостійності;

– підпункт 40.1.2. Розроблення проекту закону України про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо реформування системи фінансування та управління науковою і науково-технічною діяльністю;

– підпункт 40.1.3. Реалізація положень Концепції реформування системи фінансування та управління науковою і науково-технічною діяльністю, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2012 р. № 780-р.;

– підпункт 41.1.1. Супроводження проекту закону України про внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність» (нова редакція), що передбачає дерегуляцію інноваційної діяльності.

Відповідальними за виконання таких пунктів визначено Прем'єр-міністра України, Міністерство освіти і науки України, Держінформнауки України, Національну академію наук України, Мінфін України, Мінекономрозвитку України.

Пропонується вдосконалення механізмів державної підтримки освоєння наукою альтернативних джерел фінансування, у тому числі грантової роботи (організаційні, податкові, адміністративні заходи, створення внутрішнього попиту на вітчизняну наукову продукцію, зняття бар'єрів для участі

науковців в іноземному фінансуванні, розробка пропозицій до діючого законодавства щодо внесення поправок з поліпшення умов фінансування наукових досліджень з позабюджетних джерел). Вважаємо за необхідне створити в Україні постійний попит на результати наукових досліджень з боку національних товаровиробників та інших зацікавлених суб'єктів.

Головними заходами, що сприятимуть залученню альтернативних джерел фінансування в науковий процес, вважаємо:

- створення пільгових умов з податку на прибуток для вітчизняних промислових підприємств, що спрямовують свій прибуток на фундаментальні й прикладні наукові дослідження, необхідні для підвищення ефективності провадження їхньої основної діяльності;

- відміна застосування податкових бар'єрів при передачі коштів, обладнання, програмного забезпечення, патентів, ліцензій та інших матеріальних і нематеріальних активів науковим установам і ВНЗ для провадження наукових досліджень – відмінити порядок прирівнювання операцій з безоплатної передачі активів науково-освітнім установам до операцій з їхньої реалізації;

- прирівняти до операцій з безоплатної передачі активів фінансування вітчизняними підприємствами за власний рахунок грантових, конкурсних, навчальних та інших програм для науковців, що сприяють розвитку науково-освітньої діяльності в Україні;

- введення права розпорядження власними коштами бюджетних наукових і освітніх установ, які отримані ними при провадженні наукових досліджень і наданні освітніх й інших дослідно-інтелектуальних послуг;

- застосування права включення до поточних витрат при розрахунку податку на прибуток сум, спрямованих на фінансування наукових досліджень, на навчання, у тому числі на підвищення кваліфікації кадрів.

Такий підхід, на нашу думку, дасть змогу:

- залучити додаткові фінансові ресурси в розвиток наукової діяльності та зменшити навантаження на держбюджет;

- налагодити на перманентній основі співпрацю науки й промисловості, у результаті чого забезпечуватиметься високий науковий рівень національних технологій виробництва й розвиватиметься наука в потрібному для потреб суспільства напрямі;

- створити дієвий регуляторний важіль, що стримуватиме вплив кваліфікованих кадрів і національних капіталів за кордон;

- змінити підхід у державній політиці з підтримки наукової діяльності з дискретно-дотаційного на непряме перманентне державне регулювання процесу співпраці науки й промисловості.

Пропоновані заходи, на нашу думку, сприятимуть створенню інституціонального середовища, сприятливого для розширення джерел фінансування наукових розробок... *(Механізми активізації інвестицій в наукову діяльність в Україні. Доповідна записка Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. – Одеса, 2013. – С. 11–14).*